

HANZ ZENDER

SCHUBERTOVA „ZIMNÍ CESTA“

Komponovaná interpretace pro tenor
a malý orchestr (1993)

Gute Nacht (Dobrou noc)
Die Wetterfahne (Korouhvička)
Gefror'ne Tränen (Zmrzlé slzy)
Erstarrung (Strnutí)
Der Lindenbaum (Lípa)
Wasserflut (Proud)
Auf dem Flusse (Na řece)
Rückblick (Pohled zpátky)
Irrlicht (Bludička)
Rast (Odpočinek)
Frühlingstraum (Jarní sen)
Einsamkeit (Osamělost)
Die Post (Pošta)
Der greise Kopf (Hlava starce)
Die Krähe (Vrána)
Letzte Hoffnung (Poslední naděje)
Im Dorfe (Ve vsi)
Der stürmische Morgen (Bouřlivé ráno)
Täuschung (Zklamání)
Der Wegweiser (Ukazatel cesty)
Das Wirtshaus (Hostinec)
Mut! (Odvahu!)
Die Nebensonne (Tři slunce)
Der Leiermann (Flašinetář)

BCO - BRNO CONTEMPORARY ORCHESTRA

TENOR **JAROSLAV BŘEZINA**

DIRIGENT **PAVEL ŠNAJDR**

21. 6. 2017 ZAHÁJILO BCO SVOU 7. KONCERTNÍ SEZONU - S NÁZVEM „C“ - CENTURY, CZECHOSLOVAKIA.

„Pro Československo“ a „Z Československa“ to jsou témata roku 2018. Pro BCO vznikají skladby na objednávku u významných českých, slovenských a zahraničních autorů. Zazní světové premiéry, zahrají vynikající umělci. Czechoslovakia, Century – sezona „C“.

Prosíme posluchače, aby zaujali svá místa včas, vypnuli mobilní telefony a během koncertu nefotografovali. Po začátku není vstup do sálu umožněn i z důvodů přenosu Českého rozhlasu.

Změna programu a účinkujících vyhrazena!

Za podporu děkujeme:

Ministerstvu kultury ČR / Státnímu fondu kultury ČR / Jihomoravskému kraji / Statutárnímu městu Brno / Nadaci Život umělce / Nadaci Český hudební fond / Filharmonii Brno

Mediální Partneři:

Opera+ / Brno – město hudby / AlterEcho / 4AM – Fórum pro architekturu a média / GUERILLA.film / Morgal / Martin Hrdina

Vstupenky jsou dostupné v předprodeji a on-line kalendáři Filharmonie Brno. Základní vstupné 200 Kč/
Informace o slevách na www.bcorchestra.cz

Další koncert cyklu C

21.11.2017, Besední dům

Dvojkonzert pro JAMU

19:00 (Boulez, Adamík, J. Berg, Ištvan)

21:00 (Medek, Yuhás, Kornowicz)

Konzert věnovaný 70. výročí založení JAMU Brno

WWW.BCORCHESTRA.CZ

**BRNO
CONTEMPORARY
ORCHESTRA**
HANS ZENDER
WINTERREISE
BESEDNÍ DŮM
BRNO
4'10'2017

„Neměnné neznamená, že informace je přenášena bez problémů, ale že některé rysy musí být zachovány navzdory mobilitě, které se jim dostává.“

Bruno Latour

„Hudba je živoucím organismem, staré i nové skladby se potkávají v přítomnosti, která je oživuje, a společnost je přijímá, akceptuje jako přítomné, aktuální a svůdné.“

Odvěký, putovní motiv nešťastné lásky a následného šílenství, bláznovství se stal námětem bezpočtu děl nejširšího spektra umělecké tvorby a to děl zcela mimořádných i naprosto průměrných. Vždy fascinoval literáty, kdy šílenec se nakonec vrhá do lůna smrti či vnitřního světa bludného zoufalství. Reprezentací unikátního putování duše od zrazeného milence k zoufalému šílenství je též veleslavná cesta, *Zimní cesta*, sbírka básní německého básníka Wilhelma Müllera (1794–1827), v doběv neotřelém zhudebnění, procítění jeho vrstevníka, slavného skladatele Franze Schuberta (1797–1828). Písnový cyklus vznikl ve dvou částech. V únoru 1827 zkomponoval Schubert dvanáct písní podle prvního vydání Müllerova básnického cyklu z roku 1823 (*Wanderlieder von Wilhelm Müller verfasst. Die Winterreise. In 12 Liedern* ve sborníku *Urania*). Dne 4. března 1827 sezval své přátele, aby jim písně představil, ale na schůzku v domě Franze von Schobera nepřišel. Tiskem vyšla tato první část 14. ledna 1828. Když se Schubertovi dostalo do rukou vydání Müllerovy sbírky z roku 1824, zjistil, že básník doplnil sbírku dalšími dvanácti básněmi, přičemž některé nové zařadil mezi básně původní. Pořadí písní tedy neodpovídá pořadí básní ve sbírce. Schubert začal v říjnu 1827 pracovat na zhudebnění dalších dvanácti básní. Tato druhá část vyšla tiskem až 30. prosince následujícího roku, tedy více než měsíc po skladatelově smrti.

V hudební publicistice koluje bonmot, že nejvýraznějším trendem soudobé hudby je „autentická interpretace staré hudby“, ostatně bezmezný kult autenticity je obecně sdíleným společenským fenoménem, ona autenticita je však více méně fiktivní a lépe by bylo hovořit o něčem jako „zpřítomněná interpretace staré hudby“. Dílo totiž přežívá svého autora a specifikem hudby je, že stará je pouze partitura, zatímco hudba zní pouze tady a teď! Nepochybně jsme schopni mnohé z dobového aurálního prostoru skladeb identifikovat – konstrukce a zvuk nástrojů, agogické a tempové finesy, ale mnohé, to „mezi řádky“ notových osnov, zůstává již navždy skryto v hlavách skladatelů a tedy „otevřeno“ nové, zpřítomněné interpretaci. Posuňme se o kousek dál. Když student orchestrace přijde na zkoušku, má před sebou klavírní skladbu a zadání například: malý orchestr,

kolem roku 1750. Očekává se od něj řemeslný výkon, postavený na znalosti historického kontextu – jaké nástroje může použít a jaké se v té době běžně používaly, organologie – jak dané nástroje fungovaly, instrumentace – rozsahy a ladění jednotlivých nástrojů a teorie hudebního zápisu – klíče, transpozice apod. Zkusme změnit zadání: na stole leží klavírní part Schubertovy Zimní cesty a lakonické poznámky: komorní orchestr, kolem roku 1990. Postupme nyní od řemesla k tvorbě, kdy barvu zvuku přijmeme jako nedílnou součást hudební kompozice, dostáváme se tak k poloze autorské instrumentace, tak, jak to známe například z různých verzí děl Modesta Petroviče Musorgského či Erika Satieho. Musíme však ještě dál a to k něčemu, co Hans Zender nazval „komponovanou interpretací“, vše výše napsané platí (zpřítomněná interpretace, řemeslná orchestrace i autorská instrumentace), ale Zender usiluje o mnohem víc, o zpřítomnění zhudebněného motivu nešťastné lásky vedoucí k šílenství, o zpřítomnění originality Schubertova díla a především o zpřítomnění progresivity, novosti romantického písnového cyklu. Podle Hanse Zendera nemůžeme dnes Schubertovu *Zimní cestu* slyšet tak, jak cyklus slyšeli skladatelovi současníci, ale můžeme ji pro současnost tvůrčím způsobem interpretovat, aby nám zněla stejně nově, jako zněla posluchačům v roce 1828. Svým osobitým přístupem se tak originálně pokusil začlenit do kompozice i vnímání diváka, posluchače, což se nepochybně může mnohým zdát jako čiré bláznovství.

Německy dirigent a skladatel **HANS ZENDER** (*1936) byl v kompozici žákem Wolfganga Fortnera. V polovině 60. let se účastnil Kolínských kurzů Nové hudby na Rýnské vysoké hudební škole pod uměleckým vedením Karlheinz Stockhausena, což jej výrazně ovlivnilo. Po ukončení studijních let působil jako operní dirigent, postupně ve Freiburgu, Bonnu a Kielu a od roku 1972 byl šéfdirigentem Symfonického orchestru Německého rozhlasu v Saarbrückenu. V roce 1984 se stal ředitelem a šéfdirigentem Státní opery v Hamburku, odkud po třech letech přešel ke Komornímu orchestru Nizozemského rozhlasu, kde setrval do roku 1990. Současně Hans Zender působil rovněž jako pedagog, vyučoval kompozici na Vysoké škole múzických umění ve Frankfurtu nad Mohanem. Od roku 1999 je stálým hostujícím dirigentem Symfonického orchestru Německého rozhlasu v Baden-Badenu a Freiburgu.

JAROSLAV BŘEZINA absolvoval pražskou konzervatoř u Zdeňka Jankovského, soukromě se pak dále zdokonaloval u Václava Zítka. Bohatá je jeho koncertní činnost, především v projektech barokního a klasického repertoáru, na koncertních pódiih v Japonsku, Rakousku, Norsku, Itálii (provedení Dvořákova *Stabat Mater* v Římě a Pise), Německu, Francii a Španělsku. Spolupracoval s dirigenty J. Bělohlávkem, Ch. Mackerrasem, O. Dohnányim, S. Baudem,

G. Albrechtem, T. Netopilem aj. Od roku 1993 je sólistou Opery Národního divadla v Praze, kde vytvořil mnoho rolí domácího i světového repertoáru. Podílel se na nahrávce Rybovy České mše vánoční (Deutsche Grammophon), Zelenkovy korunovační opery *Sub olea pacis et palma virtutis*, která získala Cannes Classical Awards za rok 2002, Janáčkovy opery *Šárka* a Dvořákovy opery *Tvrď palice* (všechny tři Supraphon). Janáčkův *Zápisník zmizelého* provedl např. v Teatro Real v Madridu, na festivalech Moravský podzim a Janáčkovy Hukvaldy, v rámci koncertní sezony České filharmonie a v letech 1998–2001 pravidelně v rámci představení tohoto cyklu v Národním divadle v Praze. V roce 2016 účinkoval jako Rechter v *Příhodách lišky Bystroušky* v inscenaci Jana Lathama-Koeniga a Roberta Carsena v Teatro Reggiov v Turíně a jako Števa Buryja v koncertních provedeníh *Její pastorkyně* v Praze a Londýně s Jiřím Bělohlávkem a Českou filharmonií. Spolupracuje také s Českou televizí (např. inscenace opery B. Martinů *Hlas Iesa*). Je držitelem Ceny Thálie za rok 2015.

Soubor **BCO - BRNO CONTEMPORARY ORCHESTRA** byl založen v roce 2011 s cílem hrát současnou světovou hudbu v Česku a českou hudbu po celém světě (s přesahy k hudbě 20. století). Jeho snahou je oslovit soudobou hudbou posluchače a ukázat jim, že může být součástí každodenního života. Kompaktními dramaturgickými celky a originálními projekty, jako je spojení hudby s ostatním uměním (film, výtvarná umění, architektura, tanec...), se snaží být atraktivní nejen pro publikum, ale i pro skladatele, které chce podněcovat k tvorbě nových děl na míru orchestru. Zakladatelem, uměleckým vedoucím a šéfdirigentem BCO je Pavel Šnajdr.

Viktor Pantůček

